

РЕЦЕНЗІЯ

доктора технічних наук, професора Ільїна Олега Олександровича

на дисертаційну роботу Пілюгіної Катерини Вікторівни

«Ціннісно-орієнтований проактивний менеджмент в командах

високотехнологічних проєктів»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю

073 «Менеджмент»

Актуальність теми дисертації.

Актуальність теми дисертації зумовлена зростаючою складністю управління високотехнологічними проєктами, що викликана збільшенням обсягів інформації, швидкістю технологічних змін та невизначеністю середовища. В цих умовах традиційні управлінські підходи втрачають ефективність, що зумовлює потребу у впровадженні нових концепцій менеджменту, орієнтованих на цінності, проактивність і системне передбачення ризиків.

Ціннісно-орієнтований проактивний менеджмент (VORM) пропонує інноваційний підхід до управління командами проєктів, який ґрунтується на глибокому розумінні очікувань і мотивацій учасників, а також передбачає своєчасне виявлення і запобігання потенційним проблемам. У контексті динамічного розвитку технологій, турбулентності ринку та підвищених вимог до адаптивності команд, VORM стає ключовим чинником забезпечення ефективності та результативності управління.

Дисертаційне дослідження присвячено аналізу ролі ціннісно-орієнтованого проактивного підходу в управлінні високотехнологічними проєктними командами. Особлива увага приділяється обґрунтуванню управлінських стратегій, що базуються на ціннісних орієнтирах, як інструменту досягнення цілей сталого розвитку, підвищення командної взаємодії та конкурентоспроможності організацій. У роботі детально розглядаються основні поняття, принципи та специфіка впровадження концепції VORM у контексті високотехнологічного середовища, а також наводяться практичні кейси та експертні оцінки щодо переваг і викликів цього підходу.

Наукова новизна та практична значущість дослідження підкріплені тим, що сучасні високотехнологічні проекти реалізуються в умовах підвищеного ризику, пов'язаного з технологічною нестабільністю, змінами регуляторного поля, цифровою трансформацією та соціальною відповідальністю. Управління в таких умовах потребує не лише високого рівня технічної підготовки, а й глибокого розуміння людського капіталу, ціннісних мотивацій учасників і здатності до проактивних дій.

Актуальність тематики дисертаційної роботи підтверджується також участю автора в реалізації науково-дослідної роботи в межах держбюджетної тематики Київського національного університету будівництва і архітектури: «Ціннісно-орієнтоване управління в умовах дигіталізації суспільства» (державний реєстраційний номер 0121U114473).

Високий рівень обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації Пілюгіної К.В., забезпечується критичним аналізом сучасних теоретичних напрацювань у сфері менеджменту високотехнологічних проєктів, зокрема у сфері ядерної безпеки з використанням інструментів штучного інтелекту, чіткою постановкою мети і завдань дослідження, застосуванням сучасного методологічного апарату та обґрунтованими порівняннями з результатами інших науковців.

Достовірність отриманих результатів підтверджується коректним формулюванням наукових завдань, логічною структурою дослідження, відповідністю використаних методів сучасним науковим вимогам та успішною апробацією розроблених підходів в управлінні високотехнологічними проєктами, зокрема у сфері ядерної безпеки. Застосування цифрових технологій і штучного інтелекту в межах розроблених моделей сприяє підвищенню ефективності управління, а врахування ключових факторів успіху дозволяє забезпечити якісне моделювання та практичну цінність наукових результатів.

У дисертаційному дослідженні застосовано сучасні методи теоретичного та емпіричного аналізу. Основу методологічного підходу становить системне бачення об'єкта дослідження, що поєднується з методами аналізу та синтезу, зокрема: порівняння, аналогії, абстрагування, формалізації, класифікації та

декомпозиції. До аналітичного інструментарію дослідження включено структурний аналіз і моделювання — графічне, математичне та когнітивне. Індуктивний і дедуктивний підходи використано для виявлення загальних тенденцій розвитку емоційного інтелекту в контексті управління, а також для формування теоретичних висновків. Порівняльний аналіз і теоретичне узагальнення слугували засобом розкриття сутності емоційного інтелекту керівника проекту.

Теоретичну основу дисертаційної роботи складають сучасні положення проектного менеджменту, штучного інтелекту, теорії пізнання, а також наукові напрацювання вітчизняних і зарубіжних дослідників у сферах інформаційних технологій, проектного аналізу та історичної еволюції управлінських підходів. Формалізовані моделі, розроблені в межах дослідження, побудовані з використанням засобів і методів штучного інтелекту.

Об'єктом дослідження є теоретико-методологічні засади та процеси сталого розвитку високотехнологічних проектно-орієнтованих організацій в умовах турбулентного середовища на основі використання елементів штучного інтелекту.

Предмет дослідження охоплює моделі, методи й підходи до організації та управління, що забезпечують ефективність реалізації проектів і програм сталого розвитку в таких організаціях із застосуванням інструментів штучного інтелекту.

Гіпотеза дослідження полягає в припущенні, що застосування ціннісно-орієнтованого проактивного менеджменту у поєднанні з інструментами штучного інтелекту сприяє підвищенню ефективності та результативності управління проектами й програмами сталого розвитку у високотехнологічних організаціях в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

Наукова новизна отриманих результатів.

Наукова новизна дослідження полягає в таких положеннях:

Вперше:

Розроблено концептуальну модель ціннісно-орієнтованого проактивного підходу до управління високотехнологічними проектами й програмами в умовах BANI-середовища, адаптовану до специфіки проектів у сфері ядерної безпеки.

Запропоновано інтегровану математичну модель ціннісно-орієнтованого проактивного менеджменту в командах високотехнологічних проєктів, що функціонують в умовах турбулентного оточення, яка відкриває нові можливості для формування стратегій сталого розвитку й забезпечення ефективної командної взаємодії.

Обґрунтовано застосування принципу доповненої компетентності в управлінні проєктами ядерної безпеки, з урахуванням галузевих особливостей та необхідних компетенцій менеджерів.

Удосконалено:

Модель оцінювання й розвитку управлінських компетенцій керівників проєктів у сфері ядерної безпеки, що враховує специфіку таких проєктів і дозволяє ефективно планувати розвиток управлінських команд.

Дорожню карту управління програмами у сфері ядерної безпеки України, адаптовану до умов нестабільності, яка забезпечує реалізацію принципів сталого розвитку в турбулентному середовищі.

Подальшого розвитку набула:

Модель організаційної культури ціннісно-орієнтованого проактивного управління у високотехнологічних проєктах і програмах, що сприяє посиленню стійкості організацій і підвищенню ефективності управлінських процесів у нестабільному середовищі.

Практичне значення дослідження.

Ціннісно-орієнтований проактивний менеджмент у сфері високотехнологічних проєктів передбачає зосередження управлінських рішень на максимізації створеної цінності для всіх ключових стейкхолдерів — замовників, інвесторів, членів проєктних команд. Основна ідея цього підходу полягає в переході від реактивного управління до проактивного: замість реагування на зміни, менеджери прогнозують розвиток подій і формують сприятливі умови для досягнення стратегічних цілей.

Практична значущість запропонованого підходу полягає у досягненні низки ефектів: підвищення результативності реалізації проєктів завдяки точному розумінню ключових цінностей, що дозволяє команді зосередитися на

пріоритетних завданнях; оптимізація використання ресурсів за рахунок усунення зайвих витрат; скорочення часу виходу продукту або рішення на ринок шляхом завчасної ідентифікації ризиків та підготовки до можливих проблем; а також покращення якості кінцевого результату через акцент на ціннісно значущих аспектах проекту.

Отримані результати дослідження пройшли апробацію у рамках проектів у сфері ядерної безпеки, що реалізуються за підтримки Європейської Комісії в межах Європейської програми ядерної безпеки. Розроблені моделі та інструменти ціннісно-орієнтованого проактивного менеджменту були адаптовані до умов високого рівня ризиків та невизначеності, притаманних ядерній галузі, що підтверджує їхню прикладну ефективність.

Аналіз змісту дисертаційної роботи.

У вступі та першому розділі обґрунтовано наукову актуальність теми, визначено зв'язок дослідження з пріоритетними науковими напрямками, викладено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, а також розкрито наукову новизну та практичну значущість результатів. Висвітлено особистий внесок автора у реалізацію наукового задуму, наведено відомості про апробацію дослідження та публікаційну активність. Також проведено ґрунтовний аналіз сучасних підходів і моделей управління високотехнологічними проектами в контексті ядерної безпеки України та здійснено огляд відповідної літератури.

У другому розділі сформульовано концептуальні основи, моделі та методи ціннісно-орієнтованого проактивного управління високотехнологічними проектами. Проаналізовано ключові підходи до управління, орієнтованого на цінності. Запропоновано концептуальну модель ціннісно-орієнтованого проактивного менеджменту, а також математичну модель реалізації цього підходу в проектних командах. Здійснено оцінювання рівня готовності до реалізації проектів у сфері ядерної безпеки та рівня проактивності в управлінні ними. Надано характеристику сучасного BANI-середовища в Україні, зокрема його впливу на реалізацію високотехнологічних проектів.

У третьому розділі проаналізовано інструменти оцінювання ефективності застосування ціннісно-орієнтованого проактивного підходу. Представлено

принципи інтеграції інструментів штучного інтелекту в систему управління, проведено SWOT-аналіз запропонованих рішень, визначено ключові показники ефективності (KPI), а також показники проактивності, адаптивності та досягнення ціннісних орієнтирів.

Четвертий розділ присвячено практичному впровадженню розроблених моделей і методів у реальні проекти. Зокрема, на прикладі реалізації Проекту безпечного укриття на Чорнобильській АЕС проаналізовано особливості імплементації інструментів ціннісно-орієнтованого проактивного управління у сфері ядерної безпеки. На основі даного кейсу здійснено узагальнення практичних результатів та сформульовано рекомендації щодо подальшого вдосконалення управління високотехнологічними проектами в умовах ризиків і невизначеності.

Інформація про додатки.

У додатках до дисертації представлено бізнес-гру «Лідерство з досконалістю. Просування культури ядерної безпеки в епоху викликів сьогодення», розроблену та реалізовану автором у межах проектів Європейської Комісії. Також долучено акти впровадження, що підтверджують практичне застосування результатів дослідження.

Повнота висвітлення основних результатів у публікаціях.

Основні результати дисертаційного дослідження оприлюднені в 11 наукових публікаціях. З них: 4 статті опубліковано у фахових наукових виданнях України, 1 стаття – у міжнародному науковому журналі, що індексується в базі даних Scopus (Q1), 6 – у вигляді тез доповідей у матеріалах міжнародних наукових конференцій, серед яких 3 публікації також індексуються в Scopus.

Оцінка структури, змісту та відповідності вимогам до оформлення дисертації.

Дисертаційна робота структурно складається зі вступу, чотирьох основних розділів, висновків, додатків і списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації становить 212 сторінок друкованого тексту, з них 158 сторінок – основний текст. У роботі використано 12 ілюстрацій (рисунків) та 29 таблиць. Бібліографічний список включає 123 найменування. Додатки охоплюють сторінки 176–212.

Дисертація є завершеним науковим дослідженням, у якому отримано нові науково обґрунтовані результати. Вони полягають у розробці концептуальних основ, моделей, методів та підходів, що сприяють підвищенню ефективності управління високотехнологічними проектами у сфері ядерної безпеки з урахуванням можливостей штучного інтелекту, розвитку лідерських компетенцій менеджерів, командної взаємодії та ціннісних орієнтирів.

Зауваження щодо змісту та оформлення дисертації.

У процесі аналізу дисертаційної роботи виявлено низку зауважень, переважно змістовного та редакційного характеру, які можуть бути предметом наукової дискусії під час захисту:

1. У першому розділі при аналізі проблем управління високотехнологічними проектами недостатньо розглянуто сучасні системи штучного інтелекту, які використовуються на практиці.

2. У таблиці 2.9, що містить ключові концепції управління проектами ядерної безпеки, доцільно було б надати обґрунтування повноти та доцільності обраних принципів.

3. SWOT-аналіз запропонованого підходу управління високотехнологічними проектами та програмами, поданий на рисунку 3.1, потребує уточнень.

4. На сторінці 44 відсутнє посилання; формули 3 (стор. 56) та 29 (стор. 64) потребують належного форматування.

5. У тексті наявні окремі пунктуаційні, синтаксичні помилки й описки.

Зазначені недоліки не мають істотного впливу на загальний позитивний висновок щодо наукової цінності та завершеності дисертаційної роботи.

Загальний висновок.

Загалом, результати розгляду дисертаційної роботи дозволяють зробити висновок, що дисертація Пілюгіної Катерини Вікторівни «Ціннісно-орієнтований проактивний менеджмент в командах високотехнологічних проектів», відповідає оформленню згідно з наказом МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (з наступними змінами), та вимогам, передбаченим в пп. 5-9 «Порядку присудження ступеня доктора

філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою КМУ від 12 січня 2022 р. № 44, і її автор Пілюгіна К.В. заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 07 – «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Рецензент:

Професор кафедри управління проектами
Київського національного університету
будівництва і архітектури
доктор технічних наук, професор

Олег ІЛЬІН

«Підпис О.О. Ільїна засвідчую»

Вчений секретар Вченої Ради КНУБА

кандидат технічних наук, доцент

Микола КЛИМЕНКО